2020 m. lapkričio 11 d., trečiadienis

P9_TA(2020)0292

Genetiškai modifikuotos sojos SYHT0H2 (SYN-ØØØH2-5)

2020 m. lapkričio 11 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų sojų SYHT0H2 (SYN-ØØØH2-5), kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (D068779/01 – 2020/2838(RSP))

(2021/C 415/02)

Europos Parlamentas,

— atsižvelgdamas į Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų sojų SYHT0H2 (SYN-ØØØH2-5), kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projektą (D068779/01,

— atsižvelgdamas į 2003 m. rugsėjo 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 dėl genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų ([1]), ypač į jo 7 straipsnio 3 dalį ir 19 straipsnio 3 dalį,

— atsižvelgdamas į tai, kad Reglamento (EB) Nr. 1829/2003 35 straipsnyje nurodytas Maisto grandinės ir gyvūnų sveikatos nuolatinis komitetas per 2020 m. rugsėjo 15 d. vykusį balsavimą nusprendė nuomonės neteikti,

— atsižvelgdamas į 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai ([2]), 11 ir 13 straipsnius,

— atsižvelgdamas į Europos maisto saugos tarnybos (EFSA) 2019 m. lapkričio 28 d. priimtą nuomonę, kuri paskelbta 2020 m. sausio 20 d. ([3]),

— atsižvelgdamas į savo ankstesnes rezoliucijas, kuriose prieštaraujama leidimui naudoti genetiškai modifikuotus organizmus (GMO) ([4]),

---

([1]) OL L 268, 2003 10 18, p. 1.
([2]) OL L 55, 2011 2 28, p. 13.
([3]) EFSA genetiškai modifikuotų organizmų specialistų grupės mokslinė nuomonė dėl genetiškai modifikuotų sojų SYHT0H2 įvertinimo dėl naudojimo maistui ir pašarams, importo ir perdirbimo pagal Reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 (paraiška Nr. EFSA-GMO-DE-2012-111), EFSA leidinys 2020; 18(1):5946, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2020.5946.
([4]) Per aštuntąją kadenciją Parlamentas priėmė 36 rezoliucijas, kuriose prieštaraujama leidimui naudoti GMO. Be to, per devintąją kadenciją Parlamentas priėmė šias rezoliucijas:
— 2019 m. spalio 10 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų MZHG0JG (SYN-ØØØJG-2), kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (Priimti tekstai, P9_TA(2019)0028).
— 2019 m. spalio 10 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 atnaujinamas leidimas pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų sojų A2704-12 (ACS-GMØØ5-3), kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (Priimti tekstai, P9_TA(2019)0029).

— atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 112 straipsnio 2 ir 3 dalis,

— atsižvelgdamas į Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komiteto pasiūlymą dėl rezoliucijos,

A. kadangi 2012 m. rugpjūčio 8 d. įmonė „Syngenta Crop Protection AG“ per savo asocijuotąją įmonę „Syngenta Crop Protection NV/SA“ pateikė prašymą (toliau – prašymas) Vokietijos nacionalinei kompetentingai institucijai pagal Reglamento (EB) Nr. 1829/2003 5 ir 17 straipsnius; kadangi prašymas pateiktas dėl leidimo pateikti rinkai maisto produktus, maisto sudedamąsias dalis ir pašarus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų sojų (*Glycine max* (L.) Merr.) SYHT0H2, kurie iš jų sudaryti arba iš jų pagaminti; kadangi šis prašymas apėmė ir produktų, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų sojų SYHT0H2 arba kurie iš jų sudaryti, pateikimą rinkai kitais nei maistui ir pašarams tikslais, išskyrus auginimą;

B. kadangi 2019 m. lapkričio 28 d. EFSA dėl šio prašymo priėmė palankią nuomonę, kuri buvo paskelbta 2020 m. sausio 20 d.;

C. kadangi genetiškai modifikuotos sojos SYHT0H2 buvo sukurtos siekiant jas padaryti atsparias amonio gliufozinatui ir herbicidinėms veikliosioms medžiagoms mezotrionui ir kitiems p-hidroksifenilpiruvato dioksigenazę (HPPD) slopinantiems herbicidams ([5]);

Nepakankamas papildomųjų herbicidų liekanų įvertinimas

D. kadangi įrodyta, jog auginant herbicidams atsparias genetiškai modifikuotas kultūras naudojama daugiau herbicidų, visų pirma dėl to, kad atsirado herbicidams atsparių piktžolių ([6]); kadangi dėl to galima tikėtis, kad genetiškai modifikuotų sojų SYHT0H2 pasėliai bus apdorojami didesnėmis ir pakartotinėmis papildomųjų herbicidų (gliufozinato, HPPD slopinančių herbicidų) dozėmis, dėl kurių derliuje gali susidaryti didesnis liekanų kiekis;

— 2019 m. spalio 10 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų MON 89034 × 1507 × MON 88017 × 59122 × DAS-40278-9 ir genetiškai modifikuotų kukurūzų, sudarytų iš dviejų, trijų arba keturių atskirų MON 89034, 1507, MON 88017, 59122 ir DAS-40278-9 genetinių modifikacijų derinių, kurie iš šių kukurūzų sudaryti arba pagaminti, pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003, projekto (Priimti tekstai, P9_TA(2019)0030).

— 2019 m. lapkričio 14 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 atnaujinamas leidimas pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotos medvilnės LLCotton25 (ACS-GHØØ1-3), kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (Priimti tekstai, P9_TA(2019)0054).

— 2019 m. lapkričio 14 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 atnaujinamas leidimas pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų sojų MON 89788 (MON-89788-1), kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (Priimti tekstai, P9_TA(2019)0055).

— 2019 m. lapkričio 14 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų MON 89034 × 1507 × NK603 × DAS-40278-9 ir jų subkombinacijų MON 89034 × NK603 × DAS-40278-9, 1507 × NK603 × DAS-40278-9 ir NK603 × DAS-40278-9, kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (Priimti tekstai, P9_TA(2019)0056).

— 2019 m. lapkričio 14 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų kukurūzų Bt11 × MIR162 × MIR604 × 1507 × 5307 × GA21 ir genetiškai modifikuotų kukurūzų, kuriuose yra dvi, trys, keturios ar penkios modifikacijos Bt11, MIR162, MIR604, 1507, 5307 ir GA21, kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 dėl genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų, projekto (Priimti tekstai, P9_TA(2019)0057).

— 2020 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1829/2003 leidžiama pateikti rinkai produktus, kurių sudėtyje yra genetiškai modifikuotų sojų MON 87708 × MON 89788 × A5547-127, kurie iš jų sudaryti arba kurie iš jų pagaminti, projekto (Priimti tekstai, P9_TA(2020)0069).

([5]) EFSA nuomonė, p. 1.

([6]) Žr., pavyzdžiui, S. Bonny „Genetically Modified Herbicide-Tolerant Crops, Weeds, and Herbicides: Overview and Impact“, *Environmental Management*, 2016 m. sausio mėn., 57(1), p. 31–48, https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/26296738, C. M. Benbrook „Impacts of genetically engineered crops on pesticide use in the U.S. – the first sixteen years“, *Environmental Sciences Europe 24*, 24 (2012), https://enveurope.springeropen.com/articles/10.1186/2190-4715-24-24, ir G. Schütte, M. Eckerstorfer, V. Rastelli *et al.* „Herbicide resistance and biodiversity: agronomic and environmental aspects of genetically modified herbicide-resistant plants“, *Environmental Sciences Europe 29*, 5 (2017), https://link.springer.com/article/10.1186/s12302-016-0100-y.

2020 m. lapkričio 11 d., trečiadienis

E. kadangi gliufozinatas priskiriamas prie toksiškų reprodukcijai 1B kategorijos medžiagų, todėl atitinka Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 1107/2009 nustatytus atmetimo kriterijus ([7]); kadangi leidimas Sąjungoje naudoti gliufozinatą baigė galioti 2018 m. liepos 31 d. ([8]);

F. kadangi, EFSA nuomone, galima laikyti, kad HPPD slopinantis herbicidas mezotrionas „pasižymi endokrininę sistemą ardančiomis savybėmis“ ir „negalima atmesti“ galimo mezotriono skilimo produkto AMBA genotoksiškumo ([9]);

G. kadangi šiame rizikos vertinime papildomaisiais herbicidais laikomi tik gliufozinatas ir mezotrionas; tačiau kadangi HPPD slopinantys herbicidai apima daug įvairių herbicidų, įskaitant izoksaflutolą, kuris gali būti dideliais kiekiais naudojamas auginant šias genetiškai modifikuotas sojas; kadangi, remiantis Sąjungoje patvirtinta klasifikavimo ir ženklinimo sistema, izoksaflutolas yra labai toksiškas vandens organizmams ir įtariama, kad jis kenkia negimusiam kūdikiui ([10]);

H. tačiau kadangi manoma, kad herbicidų liekanų ir herbicidų skilimo produktų, esančių ant genetiškai modifikuotų augalų, ir galimo kombinatorinio („kokteilio“) poveikio vertinimas nepatenka į EFSA genetiškai modifikuotų organizmų specialistų grupės kompetencijos sritį ir dėl to nėra atliekamas leidimų išdavimo GMO procese; kadangi tai yra problema, nes tai, kaip atitinkamas genetiškai modifikuotas augalas suskaidys papildomus herbicidus, taip pat skilimo produktų (metabolitų) sudėtį, taigi ir toksiškumą gali lemti pati genetinė modifikacija;

I. kadangi pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 396/2005 ([11]) Sąjungoje neleidžiamų naudoti herbicidų liekanas importuojamuose maistiniuose ir pašariniuose augaluose reikėtų kruopščiai kontroliuoti ir stebėti;

J. tačiau kadangi pagal Sąjungos suderintą daugiametę kontrolės programą (2020, 2021 ir 2022 m.) valstybės narės nėra įpareigotos vertinti gliufozinato kiekio įvežamose sojose ([12]); kadangi negalima atmesti, kad genetiškai modifikuotose sojose SYHT0H2 arba iš jų pagamintuose produktuose, skirtuose maistui ir pašarams, bus viršyta didžiausia leidžiamoji liekanų koncentracija, kuri buvo nustatyta siekiant užtikrinti aukštą vartotojų apsaugos lygį;

K. kadangi dėl to negalima daryti išvados, jog genetiškai modifikuotų sojų SYHT0H2 vartojimas yra saugus žmonių ir gyvūnų sveikatai;

L. kadangi 2020 m. sausio mėn. pateiktose tarptautinio mokslinių tyrimų projekto „Genetiškai modifikuotų organizmų ES ir Šveicarijoje rizikos vertinimas“ išvadose nustatyta, kad vertinant Sąjungos GMO riziką nepakankamai atsižvelgiama į riziką visuomenės sveikatai ir aplinkai, įskaitant riziką sveikatai, susijusią su produktų, gautų iš herbicidams atsparių genetiškai modifikuotų augalų, vartojimu ([13]);

([7]) 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1107/2009 dėl augalų apsaugos produktų pateikimo į rinką ir panaikinantis Tarybos direktyvas 79/117/EEB ir 91/414/EEB (OL L 309, 2009 11 24, p. 1).

([8]) https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/eu-pesticides-database/active-substances/?event=as.details&as_id=79

([9]) EFSA išvada dėl veikliosios medžiagos pesticido mezotriono rizikos vertinimo tarpusavio peržiūros. EFSA leidinys 2016; 14 (3):4419, p. 3, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2016.4419.

([10]) https://echa.europa.eu/substance-information/-/substanceinfo/100.114.433

([11]) 2005 m. vasario 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 396/2005 dėl didžiausių pesticidų likučių kiekių augalinės ir gyvūninės kilmės maiste ir pašaruose ar ant jų ir iš dalies keičiantis Tarybos direktyvą 91/414/EEB (OL L 70, 2005 3 16, p. 1).

([12]) 2019 m. kovo 28 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2019/533 dėl 2020, 2021 ir 2022 m. suderintos daugiametės Sąjungos kontrolės programos, skirtos užtikrinti, kad nebūtų viršijama didžiausia leidžiamoji pesticidų liekanų koncentracija augaliniuose ir gyvūniniuose maisto produktuose bei ant jų, ir pesticidų liekanų poveikiui vartotojams įvertinti (OL L 88, 2019 3 29, p. 28).

([13]) https://www.testbiotech.org/en/content/research-project-rages

Valstybių narių kompetentingų institucijų pastabos

M. kadangi per trijų mėnesių konsultacijų laikotarpį valstybių narių kompetentingos institucijos pateikė EFSA pastabų ([14]); kadangi kritinės pastabos yra susijusios su tuo, kad herbicidų liekanos importuojamose genetiškai modifikuotose sojose SYHT0H2 ir galimas poveikis vartotojų sveikatai nėra pakankamai tiriamas, kad toksikologinė informacija yra nepakankama ir kad dėl to negalima įvertinti galimos rizikos, susijusios su maisto produktų, pagamintų iš genetiškai modifikuotų sojų SYHT0H2, vartojimu, kad informacija, kurios reikia norint užbaigti poveikio aplinkai ir sveikatai vertinimą, nėra išsami ir kad prieš išduodant leidimą reikėtų pateikti išsamų stebėsenos planą;

Nedemokratiškas sprendimų priėmimas

N. kadangi Reglamento (EB) Nr. 1829/2003 35 straipsnyje nurodytas Maisto grandinės ir gyvūnų sveikatos nuolatinis komitetas per 2020 m. rugsėjo 15 d. vykusį balsavimą nepateikė nuomonės, o tai reiškia, kad leidimas nebuvo patvirtintas kvalifikuota valstybių narių balsų dauguma;

O. kadangi Komisija pripažįsta, jog problemiška tai, kad GMO leidimo sprendimus Komisija ir toliau priiminėja be patvirtinimo kvalifikuota valstybių narių balsų dauguma – tai yra reta išimtis suteikiant leidimus visam produktui, tačiau tapo norma priimant sprendimus dėl genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų leidimų ([15]);

P. kadangi per savo aštuntąją kadenciją Parlamentas priėmė iš viso 36 rezoliucijas, kuriomis nepritarė tam, kad į rinką būtų tiekiamas genetiškai modifikuotas maistas ir pašarai (33 rezoliucijos) ir kad Sąjungoje būtų leidžiama auginti GMO (trys rezoliucijos); kadangi iki šiol Parlamentas per devintąją kadenciją yra priėmęs aštuonis prieštaravimus; kadangi nė vienas iš šių GMO nebuvo patvirtintas kvalifikuota valstybių narių balsų dauguma; kadangi, nepaisydama pačios pripažintų demokratijos trūkumų, to, kad valstybės narės jos nepalaiko, ir Parlamento prieštaravimų, Komisija ir toliau suteikinėja leidimus GMO;

Q. kadangi pagal Reglamentą (ES) Nr. 182/2011 Komisija gali priimti sprendimą nesuteikti leidimo, jei apeliaciniame komitete nėra kvalifikuota valstybių narių balsų dauguma priimtos palankios nuomonės ([16]); kadangi šiuo požiūriu teisės aktų keisti nereikia;

Sąjungos tarptautinių įsipareigojimų laikymasis

R. kadangi Reglamente (EB) Nr. 1829/2003 nustatyta, kad genetiškai modifikuotas maistas ir pašarai turi nedaryti neigiamo poveikio žmonių ir gyvūnų sveikatai bei aplinkai, ir reikalaujama, kad Komisija, rengdama sprendimą, atsižvelgtų į visas atitinkamas Sąjungos teisės aktų nuostatas ir kitus teisėtus veiksnius, susijusius su svarstomu dalyku; kadangi šie teisėti veiksniai turėtų apimti Sąjungos įsipareigojimus pagal Jungtinių Tautų (JT) darnaus vystymosi tikslus (DVT), Paryžiaus klimato susitarimą ir Jungtinių Tautų biologinės įvairovės konvenciją;

S. kadangi neseniai JT specialiojo pranešėjo teisės į maistą klausimais paskelbtoje ataskaitoje nustatyta, kad ypač besivystančiose šalyse pavojingi pesticidai daro katastrofišką poveikį sveikatai ([17]); kadangi DVT Nr. 3.9 siekiama iki 2030 m. iš esmės sumažinti mirčių ir ligų, susijusių su pavojingomis cheminėmis medžiagomis, skaičių ir oro, vandens ir dirvožemio taršą ([18]);

([14]) su valstybių narių pastabomis dėl genetiškai modifikuotų sojų SYHT0H2 galima susipažinti EFSA klausimų registre: http://registerofquestions.efsa.europa.eu/roqFrontend/questionLoader?question=EFSA-Q-2012-00753.

([15]) Žr., pavyzdžiui, 2015 m. balandžio 22 d. Komisijos pateikto pasiūlymo dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 1829/2003 dėl valstybių narių galimybės apriboti arba uždrausti genetiškai modifikuoto maisto ir pašaro naudojimą savo teritorijoje, aiškinamąjį memorandumą ir 2017 m. vasario 14 d. Komisijos pateikto pasiūlymo dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 182/2011, aiškinamąjį memorandumą.

([16]) Pagal Reglamento (ES) Nr. 182/2011 6 straipsnio 3 dalį Komisija „galėtų“, o ne „turėtų“ suteikti leidimą, jei apeliaciniame komitete nėra kvalifikuota valstybių narių balsų dauguma priimtos palankios nuomonės.

([17]) https://www.ohchr.org/EN/Issues/Environment/SRToxicsandhumanrights/Pages/Pesticidesrighttofood.aspx

([18]) https://www.un.org/sustainabledevelopment/health/

2020 m. lapkričio 11 d., trečiadienis

T. kadangi EFSA nustatė, kad numatomas gliufozinato, klasifikuojamo kaip toksiško reprodukcijai, poveikis naudotojui, kai gliufozinatu naikinamos piktžolės auginant genetiškai modifikuotus kukurūzus, viršija leidžiamą poveikio naudotojui lygį net ir tada, kai naudojamos asmeninės apsaugos priemonės ([19]); kadangi ypatingą susirūpinimą kelia rizika dėl padidėjusio poveikio operatoriui, kuris turi sąlytį su herbicidams atspariomis genetiškai modifikuotomis kultūromis, atsižvelgiant į tai, kad naudojama daugiau herbicidų;

U. kadangi miškų naikinimas yra pagrindinė biologinės įvairovės nykimo priežastis; kadangi naudojant žemę ir keičiant žemės naudojimo paskirtį (daugiausia dėl miškų naikinimo) išsiskiriantis išmetalų kiekis yra antra pagal dydį klimato kaitos priežastis po iškastinio kuro deginimo ([20]); kadangi Paryžiaus klimato susitarimu ir 2011–2020 m. Strateginiu biologinės įvairovės planu, priimtu pagal JT biologinės įvairovės konvenciją ir Aičio biologinės įvairovės tikslus, yra skatinama tvari miškotvarka, miškų apsauga ir atkūrimas ([21]); kadangi DVT 15 tikslas yra iki 2020 m. sustabdyti miškų naikinimą ([22]); kadangi miškai atlieka daugiafunkcį vaidmenį ir padeda siekti daugumos DVT ([23]);

V. kadangi sojų auginimas yra bene svarbiausia Pietų Amerikoje esančių Amazonės, Serado ir Gran Čako miškų naikinimo priežastis; kadangi 97 proc. Brazilijoje ir 100 proc. Argentinoje užaugintų sojų yra genetiškai modifikuotos ([24]);

W. kadangi didžiąją daugumą genetiškai modifikuotų sojų, kurias leidžiama auginti Brazilijoje ir Argentinoje, taip pat leidžiama importuoti į Sąjungą ([25]); kadangi Argentinoje jau leidžiama auginti genetiškai modifikuotas sojas SYHT0H2 ([26]);

X. kadangi Komisijai atlikus tyrimą paaiškėjo, jog sojos istoriškai daugiausia prisidėjo prie Sąjungos nulemto miškų naikinimo pasaulyje ir su tuo susijusio išmetalų kiekio: sojos sudaro beveik pusę Sąjungos importo sukeliamo poveikio miškų naikinimui ([27]);

([19]) EFSA išvada dėl veikliosios medžiagos pesticido gliufozinato rizikos vertinimo tarpusavio peržiūros, EFSA mokslinė ataskaita (2005) 27, 1-81, p. 3, https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.2903/j.efsa.2005.27r

([20]) 2019 m. liepos 23 d. Komisijos komunikatas „ES veiksmų, kuriais siekiama apsaugoti ir atkurti pasaulio miškus, stiprinimas“, COM (2019)0352, p. 1.

([21]) Ten pat, p. 2.

([22]) Žr. 15.2 tikslą: https://www.un.org/sustainabledevelopment/biodiversity/.

([23]) 2019 m. liepos 23 d. Komisijos komunikatas „ES veiksmų, kuriais siekiama apsaugoti ir atkurti pasaulio miškus, stiprinimas“, COM (2019)0352, p. 2.

([24]) *International Service for the Acquisition of Agri-biotech Applications*, „Global status of commercialized biotech/GM crops in 2017: Biotech Crop Adoption Surges as Economic Benefits Accumulate in 22 Years“, ISAAA informacinis pranešimas Nr. 53 (2017), p. 16 ir 21, http://www.isaaa.org/resources/publications/briefs/53/download/isaaa-brief-53-2017.pdf

([25]) 2020 m. spalio mėn. atlikus kryžminės patikras dviejose duomenų bazėse (Bendrijos genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų registras (https://webgate.ec.europa.eu/dyna/gm_register/index_en.cfm) ir ISAAA genetiškai modifikuotų produktų patvirtinimo duomenų bazė (https://www.isaaa.org/gmapprovaldatabase/) galima apskaičiuoti, kiek genetiškai modifikuotų sojų kultūrų, kurias leidžiama auginti Brazilijoje ir Argentinoje, taip pat leidžiama importuoti į Sąjungą. Brazilijoje: iš 17 genetiškai modifikuotų sojų kultūrų, kurias leidžiama auginti, į Sąjungą šiuo metu leidžiama importuoti 12; leidimo importuoti laukiama dar dėl trijų genetiškai modifikuotų sojų kultūrų. Argentinoje: iš 15 genetiškai modifikuotų sojų kultūrų, kurias leidžiama auginti, į Sąjungą šiuo metu leidžiama importuoti 10; leidimo importuoti laukiama dar dėl trijų genetiškai modifikuotų sojų kultūrų.

([26]) http://www.isaaa.org/gmapprovaldatabase/event/default.asp? EventID=358&Event=SYHT0H2

([27]) 2013 m. Komisijos techninė ataskaita Nr. 063 „ES vartojimo poveikis miškų naikinimui. Išsami ES vartojimo poveikio miškų naikinimui analizė“, kurią finansavo Europos Komisija, Aplinkos GD ir atliko VITO, IIASA, HIVA ir IUCN NL, http://ec.europa.eu/environment/forests/pdf/1.%20Report%20analysis%20of%20impact.pdf, p. 23–24. Nuo 1990 iki 2008 m. Sąjunga importavo augalininkystės ir gyvulininkystės produktų, kuriuos gaminant sunaikinta 90 000 km² miškų. Augalininkystės produktų gamybai sunaikinta 74 000 km² (82 proc.) miškų. Didžiausia dalis (52 000 km²) tenka aliejiniams augalams). Sojos ir sojų išspaudos lėmė poveikį 82 proc. šio ploto (42 600 km²). Tai sudaro 47 proc. viso Sąjungos importo, dėl kurio naikinami miškai.

Y. kadangi neseniai atliktame tarpusavio vertinimu pagrįstame moksliniame tyrime nustatyta, kad dėl sojų importo iš Brazilijos Sąjunga yra regionas, turintis didžiausią anglies pėdsaką pasaulyje, t. y. 13,8 proc. didesnį nei didžiausia sojų importuotoja Kinija, dėl didesnės išmetamųjų teršalų, susijusių su Sąjungos indėliu į miškų naikinimą, dalies ([28]); kadangi kitame neseniai atliktame tyrime nustatyta, kad maždaug penktadalis į Sąjungą iš Brazilijos Amazonės ir Serado regionų eksportuojamų sojų, skirtų daugiausia gyvūnų pašarams, gali būti „siejama su neteisėtu miškų naikinimu“ ([29]); kadangi dėl didelio masto miškų naikinimo Amazonės miškus niokoja gaisrai; kadangi 2019 m. komunikate Komisija pareiškė ketinanti apsaugoti ir atkurti pasaulio miškus ([30]); kadangi visuotinė biologinės įvairovės, įskaitant miškus, apsauga yra pagrindinis Komisijos neseniai paskelbtos ES biologinės įvairovės strategijos tikslas ([31]);

1. mano, kad Komisijos įgyvendinimo sprendimo projektas viršija Reglamente (EB) Nr. 1829/2003 numatytus įgyvendinimo įgaliojimus;

2. mano, kad Komisijos įgyvendinimo sprendimo projektas neatitinka Sąjungos teisės, nes jis nesuderinamas su Reglamento (EB) Nr. 1829/2003 tikslu, pagal kurį, remiantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 178/2002 ([32]) nustatytais bendraisiais principais, siekiama nustatyti pagrindą, leidžiantį užtikrinti aukštą žmonių gyvybės ir sveikatos, gyvūnų sveikatos ir gerovės, taip pat aplinkos ir vartotojų interesų apsaugos lygį, kalbant apie genetiškai modifikuotą maistą ir pašarus, kartu užtikrinant veiksmingą vidaus rinkos veikimą;

3. prašo Komisijos atsiimti savo įgyvendinimo sprendimo projektą;

4. palankiai vertina tai, kad 2020 m. rugsėjo 11 d. nariams skirtame rašte Komisija pagaliau pripažino, kad priimant sprendimus dėl leidimų išdavimo GMO reikia atsižvelgti į tvarumą ([33]); tačiau su dideliu nusivylimu atkreipia dėmesį į tai, kad 2020 m. rugsėjo 28 d. Komisija išdavė leidimą importuoti dar vieną genetiškai modifikuotų sojų kultūrą ([34]), nepaisydama Parlamento ir daugumos valstybių narių prieštaravimų;

5. ragina Komisiją skubiai imtis tolesnių veiksmų dėl tvarumo kriterijų parengimo visapusiškai dalyvaujant Parlamentui; ragina Komisiją teikti informaciją apie tai, kaip vyks šis procesas ir kokie jo terminai;

6. dar kartą ragina Komisiją atsižvelgti į Sąjungos įsipareigojimus pagal tarptautinius susitarimus, kaip antai Paryžiaus klimato susitarimą ir JT biologinės įvairovės konvenciją bei JT DVT;

7. pakartoja savo raginimą Komisijai nebeišduoti leidimų GMO auginti ar naudoti maisto produktuose ir pašaruose, kol nėra priimtas valstybių narių sprendimas apeliaciniame komitete, kaip numatyta Reglamento (ES) Nr. 182/2011 6 straipsnio 3 dalyje;

([28]) N. Escobar, E. J. Tizado, E. K. zu Ermgassen, P. Löfgren, J. Börner, J. Godar, „Spatially-explicit footprints of agricultural commodities: Mapping carbon emissions embodied in Brazil's soy exports“, *Global Environmental Change*, 62 t., 2020 m. gegužės mėn., 102067. https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0959378019308623

([29]) R. Rajão, B. Soares-Filho, F. Nunes, J. Börner, L. Machado, D. Assis, A. Oliveira, L. Pinto, V. Ribeiro, L. Rausch, H. Gibbs, D. Figueira „The rotten apples of Brazil's agribusiness“, *Science*, 2020 m. liepos 17 d., 369 t., Nr. 6501, p. 246–248, https://science.sciencemag.org/content/369/6501/246

([30]) Komisijos komunikatas „ES veiksmų, kuriais siekiama apsaugoti ir atkurti pasaulio miškus, stiprinimas“, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/HTML/?uri=CELEX:52019DC0352&from=LT

([31]) Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „2030 m. ES biologinės įvairovės strategija. Gamtos grąžinimas į savo gyvenimą“, 2020 m. gegužės mėn., https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0380&qid=1604656537723&from=EN.

([32]) 2002 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 178/2002, nustatantis maistui skirtų teisės aktų bendruosius principus ir reikalavimus, įsteigiantis Europos maisto saugos tarnybą ir nustatantis su maisto saugos klausimais susijusias procedūras (OL L 31, 2002 2 1, p. 1).

([33]) https://tillymetz.lu/wp-content/uploads/2020/09/Co-signed-letter-MEP-Metz.pdf

([34]) https://webgate.ec.europa.eu/dyna/gm_register/gm_register_auth.cfm?pr_id=100

2020 m. lapkričio 11 d., trečiadienis

8. dar kartą ragina Komisiją nesuteikti leidimų herbicidams atsparioms genetiškai modifikuotoms kultūroms, kol nebus išsamiai ištirtos grėsmės sveikatai, susijusios su herbicidų liekanomis kiekvienu konkrečiu atveju, o atliekant tokį vertinimą reikalaujama visapusiškai įvertinti visas herbicidų liekanas, atsiradusias dėl tokių genetiškai modifikuotų kultūrų purškimo papildomaisiais herbicidais, šių herbicidų skilimo produktus ir jų kombinatorinį poveikį;

9. dar kartą ragina Komisiją visapusiškai integruoti papildomų herbicidų naudojimo ir jų liekanų rizikos vertinimą į herbicidams atsparių genetiškai modifikuotų augalų rizikos vertinimą, neatsižvelgiant į tai, ar atitinkamą genetiškai modifikuotą augalą ketinama auginti Sąjungoje, ar importuoti maistui ir pašarams;

10. dar kartą ragina Komisiją nesuteikti leidimo importuoti jokių maistui ar pašarams skirtų genetiškai modifikuotų augalų, atsparių herbicidų veikliajai medžiagai, kurios neleidžiama naudoti Sąjungoje;

11. palankiai vertina tai, kad pavyzdinis Komisijos projektas Europos žaliasis kursas buvo pateiktas kaip neatskiriama Komisijos strategijos, skirtos JT darbotvarkei iki 2030 m. ir DVT įgyvendinti, dalis; primena, kad DVT galima pasiekti tik jeigu tiekimo grandinės taps tvarios ir bus sukurta įvairių politikos sričių sąveika ([35]);

12. pakartoja esąs susirūpinęs, kad didelė ES priklausomybė nuo importuotų pašarų (sojų) lemia miškų naikinimą trečiosiose šalyse ([36]);

13. palankiai vertina pranešimą dėl Komisijos pasiūlymo dėl teisėkūros procedūra priimamo akto „Priemonės, skirtos užtikrinti, kad ES rinkai nebūtų teikiama produktų, susijusių su miškų naikinimu ar alinimu, arba kad jų būtų teikiama kuo mažiau“, kurį numatoma pateikti 2021 m. birželio mėn.; per tą laiką, atsižvelgdamas į tai, kad reikia skubiai spręsti problemą, susijusią su Amazonės, Serado ir Gran Čako miškų naikinimu, ir tai, kad miškai tame regione naikinimai, be kita ko, dėl Sąjungos genetiškai modifikuotų sojų paklausos, ragina Komisiją nedelsiant prireikus sustabdyti Brazilijoje ir Argentinoje auginamų genetiškai modifikuotų sojų importą pagal Reglamento (EB) Nr. 178/2002 53 straipsnį, kol bus sukurti veiksmingi teisiškai privalomi mechanizmai, kuriais būtų užkertamas kelias Sąjungos rinkai pateikti produktus, sietinus su miškų naikinimu ir susijusiais žmogaus teisių pažeidimais;

14. pakartoja savo raginimą įgyvendinti Europos augalinių baltymų gamybos ir tiekimo strategiją ([37]), pagal kurią Sąjunga galėtų tapti mažiau priklausoma nuo genetiškai modifikuotų sojų importo ir sukurtų trumpesnes maisto grandines ir regionines rinkas;

15. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai bei valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams.

([35]) 2018 m. rugsėjo 11 d. Europos Parlamento rezoliucija „Skaidrus ir atsakingas gamtos išteklių valdymas besivystančiose šalyse. Miškai“ (OL C 433, 2019 12 23, p. 50), 67 dalis.

([36]) Ten pat.

([37]) 2020 m. sausio 15 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Europos žaliojo kurso (Priimti tekstai, P9_TA(2020)0005), 64 dalis.